

En dag om året...

Stig Dagermanpriset 2017
till
Anders Kompass

Stora Hallen, Laxön
Älvkarleby
Lördagen den 27 maj
kl 13.00-16.00

EN DAG OM ÅRET

Stig Dagermanpriset 2017

Anders Kompass

Anders Kompass tilldelas 2017 års Stig Dagermanpris för sitt mod att utan tvekan larma och ta ställning för de barn som utsattes för omänskligt övervåld i Centralafrikanska republiken och därmed tillämpa de överenskommelser världssamfundet antagit.

Anders Kompass visade förebildligt civilkurage och tjänstemannansvar i linje med Förenta Nationernas allmänna deklaration om de mänskliga rättigheterna (10 december 1948) och Förenta Nationernas konvention om barnens rättigheter (20 november 1989).

Program i Stora Hallen kl 13.00–15.30/16.00

13.00

Sean Dagerman, Naomi Dagerman och Arne Ruth överlämnar priset till Anders Kompass.

Urban Forsgren & Bengt Söderhäll sjunger En dag om året.

13.30

Vattenfall släpper vattnet fritt för att hylla Anders Kompass, civilkuraget, Stig Dagerman och det fria ordet

14.00–16.00 Stora Hallen

Musik: La Compana Beats (13.45-14.10)

Karin Boyes "Önskan" läses av Kristina Olsson Söderhäll på svenska och engelska
Tal av Anders Kompass

Samtal om "Människans ansvar" mellan Anders Kompass och Maria-Pia Boëthius

Musik: La Compana Beats

På Laxön:

Hantverksbutik – Galleri Luckan – Militärmuseum – Stig Dagermanrummet
– Restaurang Kungsådran – Konstnär Johan Thunberg – Café Furiren – Keramikern Åsa Eriksson – Pulshuset – Strövområde – Lekplats med lekstuga – Boulebana – Promenadstråk
– Vandrarhem – Hotell – Officersmännen – Bättre ledare AB i Kokhuset – Elsas Handelsbod

Anders Kompass

Dag Hammarskjöld (1905-61; FN:s Generalsekreterare 10 april 1953-18 september 1961):

Uttalande för pressen vid ankomsten till New Yorks internationella flyghamn, 9 april 1953

.../Men det finns inte mer än några få mycket allmänna påpekanden som jag anser att jag kan – och bör – göra här just nu.

Jag skall säga varför.

För det första har jag ett personligt skäl. Jag vill utträta ett arbete, inte tala om det – inte ens efteråt, och så mycket mindre i förväg.

Men det är något annat också. Naturligtvis har jag- liksom ni alla, liksom alla som sysslar med diplomatisk eller politisk verksamhet – mina åsikter och idéer i fråga om de stora internationella frågor vi står inför. Men dessa personliga åsikter som jag har är inte – eller bör inte vara – av större intresse för er i dag än de var bara för ett par veckor sedan. Dessa åsikter har jag som privatman. I min nya officiella ställning bör privatmannen träda tillbaka och den internationelle tjänstemannen inta hans plats. Tjänstemannen existerar för att så att säga dem som fattar de beslut som formar historien. Han bör, som jag ser saken, lyssna, analysera och lära sig till fullo förstå de krafter som är i verksamhet och de intressen som står på spel, så att han blir i stånd att ge de rätta råden när läget påkallar det. Tro inte att han genom att följa en sådan personlig politisk linje endast tar passiv del i utvecklingen. Nej, den är tvärtom högst aktiv. Men han är aktiv som verktyg, som katalysator, kanske som inspiratör. Han tjänar. .../

Ur Dag Hammarskjöld Tal 1953-61 – ett urval redigerat av Wilder Foote, Norstedts 1962, s 29-30

Stig Dagerman (1923-1954) föddes på Norrgärdet i Älvkarleby 5 oktober 1923. Här kom han att bo hos sina farföräldrar tills han gått några år i byns småskola. Barndomsären i huset på den sandiga Dalälvsbrinken satte djupa spår, något som är uppenbart i romanen Bröllopsbesvär och i novellen Var är min islandströja?

Efter avslutad skolgång började Dagerman arbeta på den syndikalistiska dagstidningen Arbetaren, där han fortfarande medarbetade vid sin död 5 november 1954.

Dagerman debuterade som 22-åring med romanen Ormen (1945) och skrev under senare delen av 40-talet en rad noveller, romaner, skådespel, dikter, dagsverser, reportage och artiklar. Stig Dagermans samlade skrifter i elva band, redigerade av **Hans Sandberg** (Norstedts 1981-83; pocket 1989-90) har starkt bidragit till att Dagerman befäst platsen som en av våra främsta författare. På Laxön i Älvkarleby i norra Uppland - två timmar med pendeltåg och Uppåtg eller bil från Stockholm, finns **Stig Dagermanrummet**, inrett på 40-talsvis med hjälp av Dagermans anhöriga. Här förvaras också Stig Dagermansällskapets samlingar. Både rum och samlingar står till allmänhetens förfogande.

Stig Dagermanpriset delas ut till *den, de eller den organisation som i Stig Dagermans anda verkar för att värna om det fria ordets betydelse och tillgänglighet*.

Priset delas vanligtvis ut första helgen i juni vid en prisceremoni på Laxön i Älvkarleby, några stenkast från Stig Dagermans barndomshem på Norrgärdet. Prissumman är på 50 000 kronor och **En dag om året** arrangeras av Stig Dagermansällskapet och Älvkarleby kommun i samarbete med Arbetarbladet Intressenter AB, Nya Stiftelsen Gefle Dagblad och Vattenfall. Svenska Rushdie-kommittén var med som arrangör 1996-98.

Tidigare pristagare: John Hron 1996, Yasar Kemal 1997, Det svenska folkbiblioteket 1998, Ahmad Shamloo 1999, Roy Andersson 2000, Elsie Johansson 2001, Gitta Sereny 2002, Lukas Moodysson 2003, Elfriede Jelinek 2004, Göran Palm 2005, Sigrid Kahle 2006, Lasse Berg 2007, Jean-Marie Gustave Le Clézio 2008, Birgitta Wallin/Karavan 2009, Eduardo Galeano 2010, Judit Benedek/SOS-Romer – ett projekt om attitydförändring 2011, Nawal El Saadawi 2012, Nätverket Ingen Människa Är Illegal 2013, Anders Bodegård 2014, Suzanne Osten 2015 och Adonis 2016.

Prisjuryn: Arne Ruth, ordförande, René Dagerman, Maria-Pia Boëthius, Hilda Hellwig, Kerstin Jacobsson, Jan Bendrik, Urban Forsgren och Bengt Söderhäll.

Upplysningar: Stig Dagermansällskapet, c/o Bengt Söderhäll, Färjevägen 39, 814 41 Skutskär
Bengt Söderhäll 076-800 47 72, Urban Forsgren 076-315 23 40

En dag om året

En dag om året borde alla lätsas,
att döden vilar i ett vitt schatull.

Inga stora illusioner krossas
och ingen skjuts för fyra dollars skull.

Världskatastrofen sover lugnt och stilla
emellan lakan på ett snyggt hotell.

Inget rep gör någon broder illa
och ingen syster slumrar vid ett slutet spjäll.

Inga män blir plötsligt sönderbrända
och ingen dör på gatorna just då.

Visst är det lögn det kan väl hända.

Jag bara säger: Vi kan lätsas så.

(23.2.53)

www.dagerman.se | www.dagerman.us

Stig Dagermansällskapet i samarbete med:

Älvkarleby
kommun

Arbetarbladet.

Gefle Dagblad